

VE-rejseholdet

Årsopsamling for 2023

Energistyrelsen

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Årsopsamling for VE-rejseholdet 2023

ISBN: 978-87-94447-05-8

Udgivet i februar 2024 af:

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Telefon: +45 3392 6700
E-mail: ens@ens.dk

ens.dk

Design og produktion: Energistyrelsen

Indhold

Forord	4
VE-rejseholdets udgangspunkt	4
Behovsafdækning	
VE-rejseholdets tilgang	
Arbejdsprogram 2023	5
Interessentdialog	
VE-rejseholdets funktionspostkasse	
Arrangementer	
Evaluering og feedback på VE-rejseholdets arrangementer 2023	8
Afdækning af centrale temaer og ønsker til kommende arrangementer	
Forventninger til 2024.....	10
Fortsat komme rundt i hele landet	
Fortsat videreformidle nyheder fra styrelserne	
Forankring af viden og erfaringer	
Belyse centrale temaer	

Forord

I 2023 blev VE-rejseholdet etableret. Med fast deltagelse af medarbejdere fra Energistyrelsen, Miljøstyrelsen og Plan- og Landdistriktsstyrelsen udgør VE-rejseholdet en tværfaglig statslig enhed. Siden lanceringen 10. juni 2023 har VE-rejseholdets første leveår budt på opstart, læring, dialog, faglig sparring og spændende arrangementer, foruden en god start på samarbejdet med landets kommuner.

I 2023 har VE-rejseholdet især haft fokus på at stille sig til rådighed for landets kommuner ved at tilbyde faglig sparring og vejledning både skriftligt og ved afholdelsen af fysiske arrangementer. Her har VE-rejseholdet i samarbejde med kommuner og øvrige aktører kortlagt og behandlet forskellige udfordringer og centrale temaer i planlægningen for nye VE-anlæg. Denne afrapportering skitserer overordnet VE-rejseholdets indsats i 2023.

VE-rejseholdets udgangspunkt

Det statslige rejsehold for vedvarende energi (VE-rejseholdet) er etableret på baggrund af *Klimaaftale om grøn strøm og varme* fra den 25. juni 2022 blandt andet med det formål at sikre udbredelse af gode eksempler i forbindelse med realisering af VE-projekter (solceller og landvindmøller) i kommunerne. Det skal ske ved, at VE-rejseholdet kan vejlede kommunerne og tilbyde dem en række faglige sparringsydelser fx i forhold til energi, planlægning, miljøvurderingsprocesser, habitatregler og borgerinddragelse.

Overordnet skal VE-rejseholdet:

1. Udgøre et centralt kontaktpunkt i staten, som imødekomme og proaktivt stiller sig til rådighed for kommunerne ift. deres arbejde med udbygningen med vedvarende energi på land.
2. Tilbyde faglig vejledning og sparring til kommunerne inden for en række nærmere definerede områder relateret til udbygningen med VE.
3. Facilitere og bidrage til videndeling kommunerne imellem og mellem stat og kommuner.
4. Understøtte kommunerne i deres borgerrettede dialog.

VE-rejseholdet skal dermed ikke yde rådgivning i forhold til konkrete projekter. Tilsvarende vil rejseholdet som udgangspunkt heller ikke skulle beskæftige sig med GIS-analyser og arealudpegninger, bidrage aktivt til udarbejdelsen af projektforslag eller konkret sagsbehandling i kommunerne.

Behovsafdækning

Som nystartet initiativ har VE-rejseholdet i 2023 haft fokus på at afdække centrale problemstillinger og udfordringer ved planlægning for VE. Derudover har VE-rejseholdet arbejdet på at afdække kommunernes varierende behov for ekstern vejledning og sparring i arbejdet med planlægning og myndighedsbehandling af vedvarende energiprojekter på land. Denne behovsafdækning har taget afsæt i eksisterende viden om kommunernes arbejde og udfordringer med planlægning for vedvarende energi. Sideløbende har indsatsen været suppleret med en grundig interessentdialog på tværs af kommuner, interesseorganisationer, statslige myndigheder, brancheorganisationer og vidensinstitutioner samt gennem løbende evalueringer af VE-rejseholdets indsatser og arrangementer.

VE-rejseholdets tilgang

VE-rejseholdets formål og værdi er bundet op på at kunne understøtte kommunernes indsats i udbygningen af vedvarende energi på land. Det er således centralt for VE-rejseholdet at skabe et tillidsfuldt og produktivt samarbejde med kommunerne, der i høj grad baserer sig på en udefra og ind tilgang, hvor indholdet af VE-rejseholdets vejledning drives af de behov, kommunerne melder ind. Dette er blandt andet med henblik på at sikre en praksisnær indsats, der skaber direkte værdi i den daglige sagsbehandling i de kommunale forvaltninger.

VE-rejseholdets indsats i 2023 har derfor taget udgangspunkt i en tæt dialog med kommunerne, der blandt andet er blevet konkretiseret i initieringen af en række samarbejder om planlægningen af arrangementer. VE-rejseholdet har samarbejdet med en række kommuner om planlægningen af tre forskellige workshops, hvor forskellige temaer i arbejdet med planlægningen for vedvarende energi på land er blevet udfoldet og drøftet. Disse samarbejder har, foruden en produktiv udveksling af erfaringer og viden på tværs af stat og kommuner, fungeret som et metodisk redskab til at kvalitetssikre relevante temaer og et praksisnært fokus i VE-rejseholdets arrangementer.

VE-rejseholdet har fokus på forskelle på tværs af kommuner i forhold til eksempelvis størrelse, geografi, erfaring, ressourcer og tilgang i forbindelse

med udbygningen af vedvarende energi. VE-rejseholdet har fokus på at komme rundt i alle landsdele samt at sikre en bred vidensopbygning på tværs af kommuner. Denne opmærksomhed er central for at understøtte kommuner på tværs af landet og vil også fremadrettet være et fokuspunkt i VE-rejseholdets arbejde. VE-rejseholdet er en indgang til tværfaglig specialistviden inden for en række centrale områder relateret til planlægningen for vedvarende energi på land. Det har været et fokus i indsatsen for 2023 at bidrage til tilgængeligheden af denne viden, der udgør rammen for det kommunale arbejde med udbygningen af vedvarende energi på land. VE-rejseholdet har derfor lanceret en elektronisk postkasse henvendt kommunale sagsbehandlere og afholdt vidensdage med oplæg om centrale temaer for udbygningen.

Arbejdsprogram 2023

VE-rejseholdet har i 2023 afholdt arrangementer i Sønderød, Aabenraa, Aarhus, Herning, Aalborg, Næstved, Hillerød og Odense. I 2023 har VE-rejseholdet i forbindelse med løbende interessentdialog, henvendelser via rejseholdets funktionspostkasse samt ved fysiske arrangementer behandlet forskellige centrale problemstillinger og spørgsmål relateret til planlægningen for VE på land, herunder eksempelvis borgerinddragelse, lokal værdiskabelse, energifællesskaber, VE-planlægning i bevaringsværdige landskaber, udpegninger til VE i kommuneplaner, implementering og overholdelse af EU's habitat- og vandrammedirektiv i forbindelse med miljøvurdering af VE-projekter samt nettilslutningsprocesser.

Interessentdialog

VE-rejseholdet afholder løbende interessentdialoger med en række centrale aktører, herunder eksempelvis kommuner, statslige styrelser, interesseorganisationer, brancheorganisationer, vidensinstitutioner og opstillere. Løbende interessentdialog bidrager til vidensopbygning i VE-rejseholdet, herunder til en bedre forståelse for de forskelligartede perspektiver på og nuancer i udfordringerne relateret til planlægningen for vedvarende energi på land. Derudover bidrager interessentdialogerne med aktuel specialistviden inden for relevante

Figur 1: I 2023 afholdte VE-rejseholdet 5 vidensdage (hvide flag), 3 workshops (røde flag) og 1 webinar (sort flag).

ressortområder og giver VE-rejseholdet mulighed for løbende ajourføring om eksempelvis klagenævnsspraksis.

Interessentdialogerne giver desuden anledning til en tværgående dialog om, hvordan VE-rejseholdet

på bedste vis indgår og udvikler produktive samarbejder på tværs af kommuner, stat og andre relevante aktører i forbindelse med udbygningen af landbaseret VE.

VE-rejseholdets funktionspostkasse

VE-rejseholdet skal stå til rådighed som et synligt, centralt og fagligt velfunderet kontaktpunkt for kommunale henvendelser af både generel og specifik karakter vedrørende planlægningen for VE på land. For at imødekomme denne indsats har VE-rejseholdet i 2023 lanceret en elektronisk postkasse henvendt til kommunale sagsbehandlere. VE-rejseholdet arbejder for en hurtig respons og tilbyder ressortfaglig koordination på tværs af relevante fagkontorer og myndigheder. Dette initiativ understøtter den kommunale sagsbehandling med faglig vejledning og sparring.

VE-rejseholdet har siden lanceringen af funktionspostkassen i maj 2023 til 31. december 2023 modtaget 103 henvendelser med 132 forskellige spørgsmål fra 36 forskellige kommuner og 13 øvrige interessenter. VE-rejseholdet modtager herudover spørgsmål i forbindelse med løbende interessentdialoger, arrangementer og lignende, som enten besvares på stedet, eller skriftligt efterfølgende.

Figur 2: Antal henvendelser til VE-rejseholdets funktionspostkasse modtaget i perioden maj-december 2023

Antal henvendelser	Antal spørgsmål	Afsender
103	132	36 forskellige kommuner 13 øvrige interessenter

Figur 3: Eksempler på temaer for henvendelser til VE-rejseholdets funktionspostkasse 2023 fordelt på de involverede styrelses ressortområder

Energistyrelsen	Miljøstyrelsen	Plan- og Landdistriktsstyrelsen
Lokal accept af VE-anlæg	Miljøvurderingsloven	Planlægning for solceller
VE-ordningerne	VE inden for landskabsudpegninger	Lokalplanlægning
Administration af grøn pulje	PFAS og miljøforurenende stoffer	Lokale særaftaler med opstillere
Nettilslutning	Miljøvurdering af kabeltracéer	Planlægning for VE i kystnærhedszonen

Arrangementer

VE-rejseholdet har i 2023 afholdt 1 webinar og 8 fysiske arrangementer henvendt kommunale sagsbehandlere. Der er 346 kommunale sagsbehandlere fra 86 forskellige kommuner (inkl. deltagere fra KL), der har været tilmeldt VE-rejseholdets arrangementer i 2023.

Webinar 9. maj 2023

Antal tilmeldte deltagere: 151

Antal tilmeldte kommuner: 70

VE-rejseholdet afholdt den 9. maj 2023 et webinar for landets kommuner med henblik på at præsentere det kommende VE-rejsehold. Webinaret havde til formål dels at advisere kommunerne om det kommende VE-rejsehold og dels at give kommunerne mulighed for at komme med input til rejseholdets indsatser.

Workshop i Nordfyns Kommune 20. juni 2023

Antal tilmeldte deltagere: 56

Antal tilmeldte kommuner: 28

Fokus: Borgerinddragelse og energifællesskaber i relation til udbygning af vedvarende energi på land.

Planlagt og afholdt i samarbejde med Nordfyns Kommune.

Oplægsholdere: Nordfyns Kommune, Varde Kommune, Nyborg Kommune, Energistyrelsen.

Workshop i Aabenraa Kommune 12. sept. 2023

Antal tilmeldte deltagere: 63

Antal tilmeldte kommuner: 39

Fokus: VE-planlægning i praksis – lokal værdiskabelse og synergieffekter med fokus på natur, biodiversitet og offentlig adgang i planlægningen af nye VE-projekter.

Planlagt og afholdt i samarbejde med Aabenraa Kommune.

Oplægsholdere: Aabenraa Kommune, Kolding Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Miljøstyrelsen.

Paneldebatdeltagere: Aabenraa Kommune, Kolding Kommune, Haderslev Kommune, Tønder Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune.

Workshop i Aarhus Kommune 10. okt. 2023

Antal tilmeldte deltagere: 95

Antal tilmeldte kommuner: 43

Fokus: Muligheder og udfordringer ved planlægning for vedvarende energianlæg i bevaringsværdige landskaber, borgerinddragelse i forbindelse med nye VE-projekter samt udveksling af erfaringer om udpegninger af områder til vedvarende energi i kommuneplaner.

Planlagt og afholdt i samarbejde med Aarhus Kommune og Samsø Kommune.

Oplægsholdere: Samsø Kommune, Syddjurs Kommune, Aarhus Kommune, Aalborg Kommune, Roskilde Kommune, Miljøstyrelsen.

Vidensdage i Herning, Aalborg, Næstved, Hillerød og Odense 31. okt. – 30. nov. 2023

Antal tilmeldte deltagere: 210

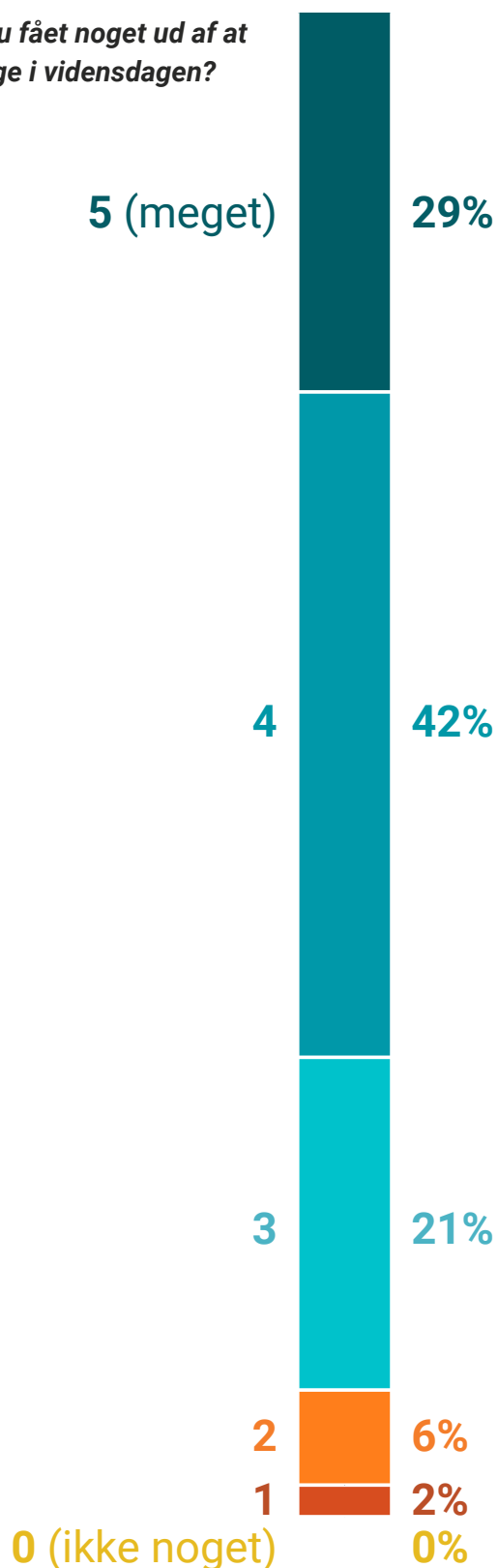
Antal tilmeldte kommuner: 83

Fokus: Målsætning for firedobling af vedvarende energi på land, implementering af habitatdirektivet med fokus på bilag-IV arter og vandrammedirektiv, tilsyn og indsigelser for nationale interesser, PtX-udbygning, udbygning af det nationale elnet og nettilslutningsprocesser.

Oplægsholdere: Miljøstyrelsen, Energistyrelsen, Plan- og Landdistriktsstyrelsen, Energinet Danmark.

Evaluering og feedback på VE-rejseholdets arrangementer 2023

Har du fået noget ud af at deltage i vidensdagen?

VE-rejseholdet foretager løbende kvalitativ og kvantitativ evaluering af indsatser, dels ved brug af spørgeskemaer ved fysiske arrangementer, og dels ved mundtlig feedback fra individuelle sagsbehandlere i kommunerne. VE-rejseholdet benytter desuden spørgeskemaer til fysiske arrangementer til at kortlægge tværgående udfordringer i planlægningen for vedvarende energi på land samt til at indhente ønsker til kommende arrangementer og indsatser.

VE-rejseholdet foretog på én af de fem afholdte vidensdage en stikprøve på deltagernes faglige baggrund og fandt, at størstedelen af de deltagende var planlæggere. VE-rejseholdet vil fra 2024 forbedre sin indsats for at nå ud til alle relevante faggrupper i kommunerne.

På baggrund af de indsamlede besvarelser modtager VE-rejseholdet en generel positiv feedback på de fysisk afholdte arrangementer i 2023.

Ved gennemgang af de kvalitative besvarelser fra de afholdte workshops har VE-rejseholdet noteret sig en efterspørgsel på mere tid til vidensdeling og gruppediskussion. Dette vil være et opmærksomhedspunkt for den videre planlægning af arrangementer.

Figur 4: Eksempel på svarfordeling fra evaluering af VE-rejseholdets vidensdage. Figuren viser et samlet overblik over fordeling af svar på spørgsmålet "Har du fået noget ud af at deltage i vidensdagen?" [Skala 0 (ikke noget) – 5 (meget)].

Afdækning af centrale temaer og ønsker til kommende arrangementer

Som et led i at kortlægge centrale temaer i planlægningen for VE på land, har VE-rejseholdet i forbindelse med evaluering af workshoppen i Aarhus Kommune samt af de fem vidensdage spurgt ind til, hvad deltagerne anser som de største udfordringer i forbindelse med planlægningsprocessen.

En samlet opgørelse af disse besvarelser viser, at borgerinddragelse og lokal forankring oftest

angives som en udfordring i planlægningen for nye VE-anlæg. Landskabelige interesser, miljøvurdering og kommunalpolitisk engagement var ligeledes emner, der hyppigt blev angivet af respondenter.

I forbindelse med evaluering af workshops i Aabenraa Kommune og Aarhus Kommune samt af de fem vidensdage blev der desuden spurgt ind til deltagerens ønsker til temaer for fremtidige arrangementer. De hyppigst angivne ønsker kan grupperes under følgende overskrifter:

Figur 5: Oversigt over ønsker til temaer for fremtidige arrangementer.

Lokal forankring og borgerinddragelse	Arealanvendelse	Planlægning for VE	Miljøvurdering af planer og projekter
Vidensdeling om gode processer for borgerinddragelse i forbindelse med VE-projekter, herunder • Understøttelse af lokal-samfund i dialogen med opstillere • Administration af grøn pulje • Påvirkning af den lokale økonomi	Prioritering mellem forskellige landskabelige interesser i planlægningen, herunder • Landbrugsdrift • Natur og biodiversitet • Grundvandssikring • Nationale interesse-områder	Planlægning på tværs af forskellige politiske dagsordener og aktører, herunder • Vilkår og krav i forbindelse med § 25-tilladelse og lokalplaner • Afklaring af hjemmel i forhold til lokale sær-aftaler • Samspil og dialog på tværs af VE-myndigheder	Krav til miljøvurdering af planer og projekter, herunder viden om • Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet • Miljøforurenende stoffer (fx PFAS) • Praksis hos myndigheder og klagenævn

Ønsker til fremtidige arrangementer vil blive indtænkt i planlægningen af VE-rejseholdets kommende indsatser, herunder i 2024.

Forventninger til 2024

På baggrund af den løbende behovsafløring, evalueringer af VE-rejseholdets arrangementer samt i dialog med kommunerne har VE-rejseholdet udvalgt en række fokusområder for indsatser i 2024, herunder:

1. Fortsat komme rundt i hele landet

Det vil i 2024 fortsat være et fokus for VE-rejseholdet at komme rundt i hele landet med henblik på at indsamle og formidle ny viden og erfaringer og stå til rådighed for faglig sparring. Konkret vil VE-rejseholdet i 2024 som minimum afholde ét arrangement i hver af landets fem regioner.

2. Fortsat videreformidle nyheder fra styrelserne

Til de fysiske arrangementer i 2023 har VE-rejseholdet startet dagen med en opdatering på forskellige initiativer og indsatser i de forskellige styrelser, herunder eksempelvis løbende status på arbejdet med Energiparker, status for solcellebekendtgørelsen samt tilgængeliggørelsen af nye digitale værktøjer til brug i planlægningen for VE. VE-rejseholdet vil i 2024 fortsat have fokus på, at opdatere kommunerne på, hvad der rører sig i styrelserne.

3. Forankring af viden og erfaringer

I 2024 vil der være fokus på at forankre og tilgængeliggøre viden samt at gode erfaringer fortsat udbredes. VE-rejseholdet vil eksem-

pelvis udarbejde en FAQ, der tager udgangspunkt i de svar, der er givet på henvendelser til VE-rejseholdets postkasse, samt spørgsmål der er blevet taget op til VE-rejseholdets arrangementer. Derudover er det VE-rejseholdets ambition, at materiale brugt under VE-rejseholdets arrangementer fremover vil kunne findes på VE-rejseholdets hjemmeside. VE-rejseholdet arbejder desuden fortsat på at øge tilgængeligheden af viden – både digitalt ved en ny hjemmesideløsning og gennem fysiske arrangementer.

4. Belyse centrale temaer

Som en del af evalueringerne fra VE-rejseholdets arrangementer, er deltagerne blevet spurgt, hvilke ønsker de har til fremtidige arrangementer, og hvor de ser centrale barrierer for VE-udbygning. På baggrund af disse besvarelser og anden løbende dialog med kommunerne vil VE-rejseholdet i 2024 bl.a. have fokus på lokal forankring og borgerinddragelse i forbindelse med VE-projekter, miljøvurderinger og landskabelige interesser. Derudover er det vigtigt for VE-rejseholdet, at der i planlægningen er plads til at tage de emner op, der løbende viser sig relevante for kommunerne. VE-rejseholdet vil desuden have fokus på at nå ud til alle relevante faggrupper i kommunerne, både i forbindelse med deltagelse i rejseholdets fysiske arrangementer samt i forhold til at tilbyde faglig sparring gennem henvendelser til funktionspostkassen.

Årsopsamling for VE-rejseholdet 2023

ISBN: 978-87-94447-05-8

Udgivet i februar 2024 af:

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Telefon: +45 3392 6700
E-mail: ens@ens.dk

ens.dk

Design og produktion: Energistyrelsen